

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) (jud. L. Pruteanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai)

DECIZIE

20 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de XXXX, prin intermediul avocatului Sofiana Tocari,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de XXXX, împotriva lui XXXX,, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Buiucani, mun.Chișinău cu privire la decăderea din drepturile părintești, împotriva încheierii din 15 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 12 iulie 2016, XXXX, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui XXXX, intervenient accesoriu Direcția municipală pentru protecția drepturilor copilului solicitând decăderea din drepturile părintești a lui XXXX în privința fiicei XXXX, născută la XXXX, din motiv că nu-și execută obligațiile de părinte. Concomitent, a solicitat să se dispună ca hotărârea instanței să constituie temei pentru rectificarea datelor din Registrul de Stat a Actelor Stării Civile pentru schimbarea numelui de familie a copilului din „XXXX” în „XXXX”.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că în anul 2003 a făcut cunoștință cu XXXX, cetățean al Indiei. Ulterior, la data de 07 aprilie 2005, s-a născut fiica comună-XXXX. Pornind de la faptul că nu s-a aflat în relații de căsătorie cu pârâtul XXXX, fiica a fost înregistrată la Oficiul de Stare Civilă Căușeni sub numele de familie al mamei- XXXX. Până în anul 2009 a locuit împreună cu fiica în Republica Moldova, în lipsa tatăl copilului, care în acea perioadă nu s-a interesat niciodată de soarta copilului și nu i-a acordat ajutor sub nici o formă pentru educația și creșterea fiicei.

Susține că, în anul 2008 a fost contactată de către pârât și timp de un an încerca să o convingă să plece la el în Dubai. În anul 2009 s-a decis să plece în Dubai, lăsând fetița sub supravegherea și întreținerea părinților săi. Într-o perioadă de 8 luni de 3 ori a fost în Dubai la pârâtul XXXX, încercând să întemeieze o familie. Ulterior, în anul 2010, la invitația tatălui său, au venit împreună cu pârâtul în Republica Moldova. La acel moment au hotărât să fie împreună, deoarece credea că vor forma o familie și au închiriat un apartament în mun. Chișinău.

Menționează reclamanta că, pârâtul promitea că va deschide o afacere și va avea grijă de familie. Astfel, locuind împreună și crezând că vor reuși să formeze o familie, a schimbat numele de familie a fiicei din „XXXX” în „XXXX”. Peste o perioadă de timp, XXXX a plecat în Dubai, spunând că va reveni în curând.

Declară reclamanta că, la invitația pârâtului, la data de 22 decembrie 2010 împreună cu fiica XXXX au plecat la el în vizită. Cât s-au aflat acolo, au început probleme însoțite inclusiv și de violență atât în privința sa, cât și a copilului. Au locuit împreună o lună, ulterior separat, însă pârâtul a insistat să se întoarcă la el, în caz contrar, le va da în sclavie. Pârâtul a întreprins tentative de împăcare și de a forma o familie, însă au eșuat. La data de 01 aprilie 2011, în urma unei certii însoțite de acte de violență atât în privința sa, cât și a copilului, a revenit împreună cu copilul în Republica Moldova.

Indică reclamanta că, în anul 2014, XXXX a revenit în Republica Moldova, i-a cerut iertare, invocând că tot ce s-a întâmplat a fost din cauza geloziei. La acel moment l-a crezut și a acceptat să locuiască împreună în apartamentul închiriat anterior. Peste puțin timp s-a convins că nu mai poate forma o familie cu pârâtul, deoarece continuau violențele atât în privința sa, cât și în privința copilului, motiv pentru care au început să locuiască cu fetița împreună în alt apartament închiriat în mun. Chișinău.

Precizează că, i-a cerut pârâtului să o ajute la întreținerea copilului, în caz contrar va înainta acțiune de decădere din drepturile părintești, însă solicitările sale au rămas fără rezultat. Pârâtul i-a spus că nu are de gând să susțină financiar copilul și dacă dorește, poate înainta acțiune de decădere din drepturi părintești. La acel moment avea pregătit pachetul de documente privind decăderea tatălui din drepturile părintești, dar nu l-a depus, deoarece a crezut că totuși își va onora obligațiile părintești și va acorda ajutor pentru creșterea și educația copilului. De atunci și până în prezent nu a comunicat cu pârâtul XXXX și întreține copilul singură, fiind ajutată de către părinții săi.

Afirma reclamanta că, a depus în Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău cerere de chemare în judecată împotriva lui XXXX cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor. Conform adevărilor Inspectoratului General de Poliție, Serviciul Poliției Judecătorești, Serviciul Poliției Judecătorești Buiucani nr. 21346 din 21 septembrie 2015 și nr. 8552 din 19 aprilie 2016 din dosarul de căutare cu nr. 2015030273, pârâtul XXXX a fost anunțat în căutare. Totodată, fiind întreprinse un șir de măsuri speciale de investigație și până la adresarea în instanță, nu a fost stabilit locul aflării acestuia.

Invocă reclamanta că, pârâtul a manifestat o atitudine neglijentă și indolentă față de creșterea și educarea fiicei XXXX, această sarcină revenindu-i în exclusivitate mamei, el doar solicitându-le să se supună tradițiilor și credinței lui. Pârâtul nu a manifestat nici un interes față de fiică și nu a acordat ajutor pentru întreținerea și educația ei.

Prin hotărârea din 09 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de XXXX împotriva lui XXXX, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Buiucani, mun. Chișinău cu privire la decăderea din drepturile părintești.

La 22 februarie 2017, XXXX, prin intermediul avocatului Sofiana Tocari, a depus cerere de apel (nemotivat) împotriva hotărârii din 09 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani).

Prin încheierea din 27 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depusă de către XXXX și s-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii și a dovezii plății taxei de stat în sumă de 75 lei, acordându-i în acest sens un termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii.

La 02 iunie 2017, XXXX, prin intermediul avocatului Sofiana Tocari, a înregistrat cererea de apel motivată.

Prin încheierea din 15 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de către XXXX, din motiv că nu au fost îndeplinite indicațiile instanței de apel expuse în încheierea din 27 aprilie 2017.

La 11 iulie 2017, XXXX, prin intermediul avocatului Sofiana Tocari, a declarat recurs împotriva încheierii din 15 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii, cu dispunerea examinării apelului declarat. Concomitent a solicitat repunerea în termenul procedural, dacă instanța va considera că recursul este declarat în afara termenului legal, deoarece despre încheierea contestată a aflat la 28 iunie 2017, când a primit copia acesteia personal. Astfel, consideră că recursul este declarat în termen.

În motivarea recursului s-a invocat că restituirea cererii de apel îi îngreșează dreptul de acces la justiție și dreptul la un proces echitabil, garantate atât de Codul de Procedură Civilă al RM, cât și de prevederile CEDO.

Menționează că, cumulul de circumstanțe care au condus la nerecepționarea încheierii și omiterea posibilității de înlăturare a neajunsurilor și anume achitarea taxei de stat, nu țin de exercitarea cu rea credință a drepturilor procedurale, ci din motive obiective.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a adoptat încheierea contestată la 15 iunie 2017, iar XXXX, prin intermediul avocatului Sofiana Tocari, a declarat recurs la 11 iulie 2017.

Materialele cauzei atestă că încheierea contestată a fost pronunțată în lipsa apelantei și a fost expediată în adresa sa la 26 iunie 2017, conform scrisorii de însoțire (f.d.93), iar avocatul apelantei-Sofiana Tocari a recepționat-o, contra semnătură, la 28 iunie 2017 (f.d.94).

Astfel, Colegiul consideră că recursul declarat la 11 iulie 2017 de către XXXX, prin intermediul avocatului Sofiana Tocari, împotriva încheierii din 15 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, este în termen și nu este necesară repunerea în termenul de declarare a recursului.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de XXXX, prin intermediul avocatului Sofiana Tocari, neîntemeiat și pasibil de a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu prevederile art. 364 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art. 368 Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale. Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată cu recurs.

Din materialele pricinii rezultă că la 22 februarie 2017, XXXX, prin intermediul avocatului Sofiana Tocari, a depus cerere de apel (nemotivat) împotriva hotărârii din 09 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) (f.d.60-61).

Colegiul precizează că în art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă, se stipulează oportunitatea acordării apelantului unui termen pentru lichidarea neajunsurilor admise la depunerea cererii de apel. Legislația în vigoare nu stabilește un termen expres pentru înlăturarea neajunsurilor, dar se presupune a fi un termen rezonabil și suficient pentru apelant pentru a efectua anumite acțiuni procesuale prealabil desfășurării ședinței de examinare a cererii de apel.

În conformitate cu art. 110 Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 113 alin. (1) Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

Prin încheierea din 27 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depusă de către XXXX și s-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii și prezentarea dovezii plății taxei de stat în sumă de 75 lei, acordându-i în acest sens un termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii (f.d.70-71).

Din materialele cauzei rezultă că, fapt reținut și de instanța de apel, XXXX nu a recepționat încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel, însoțită de înștiințarea despre data ședinței din 15 iunie 2017 ora 11:00 (în cadrul căreia urma a fi soluționată chestiunea punerii pe rol a cererii de apel și după caz examinarea acesteia), expedită pe adresa indicată de însăși apelantă în cererea de apel nemotivată: mun.Chișinău, str. Alba Iulia, nr. 77/6, ap.65 (f.d.60), fiind restituit plicul cu mențiunea „plecat” (f.d.85).

De altfel, în cazul unei eventuale schimbări de domiciliu, apelanta era obligată în conformitate cu art. 107 Cod de procedură civilă, de a înștiința instanța de apel despre noua adresă.

Tot aici, este de menționat că chiar și în condițiile când apelanta nu a recepționat încheierea instanței de apel din 27 aprilie 2017 prin care nu s-a dat curs cererii de apel și prin care a fost informată despre necesitatea prezentării cererii de apel în

conformitate cu exigențele Legii, inclusiv și prezentarea dovezii plății taxei de stat în sumă de 75 lei, la 02 iunie 2017, XXXX, prin intermediul avocatului Sofiana Tocari, a înregistrat cererea de apel motivată, însă nu a prezentat dovada plății taxei de stat (f.d.73-75).

Pe cale de consecință, în conformitate cu art. 369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, prin încheierea din 15 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depuse de către XXXX, din motiv că nu au fost îndeplinite indicațiile instanței de apel expuse în încheierea din 27 aprilie 2017 (f.d.88-92).

Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel precum că XXXX nu a îndeplinit indicațiile instanței de apel, or, depunând cererea de apel motivată la 02 iunie 2017, prin intermediul avocatului său, urma să prezinte și dovada plății taxei de stat, în condițiile când prin aceeași încheiere a instanței de apel de a nu da curs cererii de apel, s-a oferit termen atât pentru prezentarea apelului conform exigențelor legii, cât și a dovezii plății taxei de stat.

În speță, Colegiul precizează că în termenul stabilit de lege, inclusiv și în cel acordat suplimentar de către instanța de apel, XXXX nu și-a valorificat drepturile sale garantate de legislația națională și să prezinte inclusiv și dovada plății taxei de stat la depunerea cererii de apel rezultând din prevederile art. 365 alin.(4), 368 alin.(1) Cod de procedură civilă.

În concluzie, Colegiul conchide că acțiunile lui XXXX nu constituie decât o eludare a acesteia de a-și realiza drepturile procedurale, rezultând din prevederile art. 56 alin.(3) și art. 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, care obligă părțile de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Colegiul consideră neîntemeiat argumentul recurenteii precum că prin restituirea cererii de apel i s-ar îngădi reclamantei dreptul de acces la justiție și dreptul la un proces echitabil, deoarece din materialele cauzei se identifică că instanța de apel a creat condițiile necesare prevăzute atât de legea națională, cât și cea internațională, asigurându-i apelantei posibilitatea de a-și valorifica efectiv drepturile sale.

Colegiul relevă că recurenta nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor de acces la justiție și la un proces echitabil, garantate de art.6 § 1 CEDO, art. 20 al Constituției Republicii Moldova, art. 5 Cod de procedură civilă, în condițiile când personal nu și-a realizat drepturile garantate de legislația în vigoare.

Mai mult ca atât, recurenta invocând că nerecepționarea încheierii instanței de apel și omiterea posibilității de a înlătura neajunsurile prin prezentarea dovezii plății taxei de stat nu ar ține exercitarea cu rea credință a drepturilor procedurale, însă ar fi din motive obiective, nu a indicat în ce ar consta aceste motive, ce au dus la omiterea termenului de către apelantă pentru înlăturarea neajunsurilor și îndeplinirea integrală a indicațiilor instanței de apel expuse în încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă.

În atare circumstanțe, instanța de recurs relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel în rezultatul nelichidării neajunsurilor integral, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere și obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Or, în conformitate cu art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecătii, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

În această ordine de idei, Colegiul reține că argumentele invocate în cererea de recurs, indică direct la nerespectarea de apelantă/recurentă a drepturilor sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural și nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat. Or, din textul recursului declarat nu se disting anumite temeiuri confirmate, probate întru anularea încheierii contestate.

Astfel, Colegiul consideră necesar să precizeze că circumstanțele expuse de recurent nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat, în condițiile când instanța de apel s-a conformat prevederilor legale la restituirea cererii de apel.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea contestată este întemeiată și conformă prevederilor legale, iar argumentele invocate de către recurent nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat, cu menținerea încheierii instanței de apel din 15 iunie 2017.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de XXXX, prin intermediul avocatului Sofiana Tocari.

Se menține încheierea din 15 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de XXXX împotriva lui XXXX, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Buiucani, mun.Chișinău cu privire la decăderea din drepturile părintești.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală